

Motion

1978/79: 307

av Lars Werner m. fl.

om ändrade regler för rätt till avdrag vid inkomsttaxeringen

Sammanfattning: Vpk begär i denna motion en radikal förändring av det nuvarande avdragssystemet i beskattningen. Avdrag bör i fortsättningen ej som nu ske från inkomsten utan från skatten med viss procentuell andel av beloppet. Vissa avdrag bör helt slopas, såsom sparavdraget och avdraget för representation. När det gäller ränteavdragen föreslås en begränsning, så att sådana medges endast för skuldbelopp om maximalt 200 000 kr. men ej däröver. Begränsning krävs också av avdragsrätten när det gäller utgifter för upprustning och ombyggnad av hyresfastigheter. Det s. k. schablonavdraget föreslås höjt från 100 till 500 kr.

Krav har länge ställts om förändring av det nuvarande avdragssystemet i beskattningen. Motiveringen har varit att detta på flera olika sätt gynnar de högre inkomsttagarna. Genom avdragssystemet slår den teoretiska progressionen i den statliga inkomstbeskattningen inte alls igenom i den faktiska beskattningen.

Dessa krav om förändringar har också framförts i motioner till riksdagen från vpk:s sida. Motionskraven har hittills avslagits, senast med motive-
ringen att 1972 års skatteutredning efter 5 års arbete (!) föreslagit en särskild utredning om avdragsreglerna.

Enligt vår mening bör emellertid vissa förändringar i avdragsreglerna göras omedelbart. Frågorna är i allmänhet så väl utredda att beslut kan fattas, om bara viljan därtill finnes.

Avdragssystemets nuvarande utformning ter sig också alltmera stötande. Det fordras höga inkomster för att man över huvud taget skall kunna tillgodogöra sig stora avdrag. Taxeringsstatistiken visar också hur avdragens storlek ökar starkt med stigande inkomster. Även om avdragen vore lika stora skulle de ha olika värde för personer i olika inkomstklasser. På grund av den progressiva skatteskalen betyder ett och samma avdrag större nedsättning av den utgående skatten ju större inkomsten är.

Avdragssystemet är omfattande och komplicerat. Det är lättare att utnyttja för välutbildade och för sådana som kan använda skickliga experter.

Vissa delar av avdragssystemet kan utnyttjas för att omvandla löpande inkomster till kapitalvärdestegring. Denna beskattas enligt nuvarande regler med en lägre procentsats när den realiserar. Kombinationen av avdrag för utgiftsräntor och inflation innebär att låntagarnas förmögenhetsbildning subventioneras på framför allt småspararnas bekostnad. Verkningarna av ränteavdragen har snedvridande effekter även från samhällsekonomisk

synpunkt.

Vpk kräver att hela avdragsystemet görs om. De flesta avdrag bör helt slopas. Ränteavdragen måste begränsas till att gälla endast ränta på en begränsad skuldsumma. Rätten att göra avdrag för underskott i en förvärvskälla från inkomsten i en annan förvärvskälla bör slopas. Befogade avdrag bör ske från skatten i stället för som nu från inkomsten så att avdragets värde blir lika för alla.

Begränsa ränteavdragen

I kapitel 8 i slutbetänkandet från 1972 års skatteutredning diskuteras huvudsakligen avdrag för underskott i förvärvskälla som uppkommer om de avdragsgilla omkostnaderna överstiger intäkterna. Underskottsavdragen har ökat starkt under de senaste årtiondena, både nominellt och i förhållande till den totala, sammanräknade inkomsten. Taxeringsåret 1956 uppgick de till 180 milj. kr., vilket motsvarade 0,6 % av den sammanräknade inkomsten. Taxeringsåret 1976 hade de ökat till 9 100 milj. kr. motsvarande 4,2 % av den sammanräknade inkomsten. De såväl antalsmässigt som beloppsmässigt dominerande underskottsavdragen (från "annan fastighet" och "kapital") uppkommer genom avdrag för räntekostnader.

Upplånat kapital kan användas på olika sätt. Det kan användas för lyxkonsumtion. Genom avdragsrätten för räntorna blir den effektiva räntan mycket låg för personer med mycket höga inkomster. Det lånade kapitalet kan placeras i villafastighet. Genom avdragsrätten för räntorna ger det vid gällande beskattningsregler en lägre bostadskostnad än vid boende under andra ägandeformer – hyreslägenhet eller insatslägenhet av traditionellt slag. Kapitalet kan också placeras i andra fasta värden. Genom inflationen ökar förmögenheten starkt, och vid försäljning kan vinsten inkasseras. Den beskattas lågt som relaisationsvinst eller beskattas inte alls. Det lånade kapitalet kan också placeras i rörelse eller jordbruksfastighet. Underskott i denna förvärvskälla kan av höginkomsttagare användas som avdrag gentemot inkomst av tjänst eller annat.

Såsom betonas i utredningen kan frågan om underskottsavdragen och de bakomliggande ränteavdragen i fråga om "annan fastighet" inte ses enbart ur skattepolitisk synvinkel utan också som en bostadspolitisk fråga. Ränteavdragen blir emellertid därför inte mera berättigade. Såsom också utredningsmajoriteten medger driver de upp fastighetspriserna i en takt som eljest ej vore möjligt. Det är också stötande att genom systemet med ränteavdrag den faktiska bostadskostnaden för ett och samma hus blir högst olika för personer med olika inkomster. Den som har höga inkomster bor billigare än den som har den lägre inkomsten.

Självfallet finns det problem med en begränsning av ränteavdragen. Det finns en stor spridning mellan avdragsbelopp som förekommer för småhus såväl regionalt som beroende på förvärvstidpunkt och villkor. Vissa orätt-

visor kan uppstå. Men frågan är om man därför skall bevara den oändligt större orättvisa som ligger i det nuvarande avdragssystemet. Detta kan enligt vår uppfattning inte vara riktigt. Ett tak för rätten till ränteavdrag bör omedelbart införas. Begränsningsregeln bör utformas så att avdrag medges för räntor på ett skuldbelopp om maximalt 200 000 kr., dvs. lika med den nuvarande gränsen för skattepliktig förmögenhet. På skuldbelopp därutöver nedges alltså inga ytterligare avdrag. Medgivet avdrag sker ej som nu från inkomsten utan från skatten med viss procentuell andel av beloppet.

Rätten att göra avdrag för underskott i en förvärvskälla från inkomsten i en annan förvärvskälla bör slopas.

Begränsning av avdragsrätten när det gäller utgifter för upprustning och ombyggnad av hyresfastigheter bör genomföras.

Om avdraget för K-försäkringar skall vara kvar, bör det i likhet med andra avdrag omvandlas till avdrag från skatten.

Höj schablonavdraget

1972 års skatteutredning diskuterar en eventuell höjning av det nuvarande schablonavdraget under inkomst av tjänst från 100 kr. till 500 kr. men stannar slutligen för ståndpunkten att kostnaden inte står i rimlig proportion till de förenklingsvinster som kan uppnås genom en sådan höjning. Man tycks emellertid förbise de fördelar som genom en höjning av schablonbeloppet uppstår för de skattskyldiga. Vissa större kostnader måste fortfarande ligga utanför ett schablonavdrag av denna storlek, men målsättningen bör vara en fortsatt höjning. Utgångspunkten kan vara av utredningen diskuterade 500 kr., men detta belopp bör förvandlas till ett avdrag på skatten.

Även när det gäller kostnaden för resor mellan bostad och arbetsplats måste avdraget förvandlas från inkomstavdrag till skatteavdrag. Det är orimligt att som nu en och samma resekostnad har helt olika betydelse från skattesynpunkt beroende på om inkomsten är hög eller låg.

Slopa helt vissa avdrag

Vissa avdrag kunde omedelbart avskaffas. Det gäller det s. k. sparavdraget, som motiveras med att det skall uppmuntra till sparande, men av någon anledning beviljas det endast den som redan har inkomsten av kapital men inte den som försöker spara av sin löneinkomst eller pension. Skall detta avdrag vara kvar bör det förvandlas till ett avdrag från skatt.

Alla former av representationsavdrag bör helt avskaffas. Varje skattskyldig har nödvändiga levnadsomkostnader, men dessa får ej dras av vid taxeringen. Det finns ingen som helst anledning att vissa personer med särskilt dyrbara

levnadsvanor skall få göra sådana avdrag, vilket faktiskt är innebörden i de nuvarande reglerna.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda föreslås

att riksdagen uttalar sig för en radikal förändring av avdragssystemet i beskattningen och hos regeringen begär att förslag härom snarast föreläggs riksdagen, innebärande

1. slopande av sparavdraget,
2. slopande av representationsavdraget,
3. slopande av rätten att göra avdrag för underskott i en förvärvskälla från inkomsten i en annan förvärvskälla,
4. begränsning av ränteavdragen så att sådana medges för räntor på ett skuldbelopp om maximalt 200 000 kr., men ej däröver,
5. begränsning av avdragsrätten när det gäller utgifter för upprustning och ombyggnad av hyresfastigheter,
6. höjning av schablonavdraget under inkomst av tjänst,
7. förändring av avdragsreglerna, så att medgivet avdrag ej sker som nu från inkomsten utan från skatten med viss procentuell andel av beloppet.

Stockholm den 15 januari 1979

LARS WERNER (vpk)

EIVOR MARKLUND (vpk)

NILS BERNDTSON (vpk)

TOMMY FRANZÉN (vpk)

C.-H. HERMANSSON (vpk)

JÖRN SVENSSON (vpk)